

забезпечується структурою навчального плану і логікою навчальних предметів. Звідси впливає необхідність проведення педагогічного дослідження із обґрунтування та розробки навчальних планів і програм предметів підготовки до інформаційної діяльності для всіх економічних спеціальностей, що забезпечували б успішне формування міжпредметних зв'язків і сприяло послідовному підключенню навчальних предметів. Для будівельних спеціальностей дуже важлива комплексна побудова вивчення професійно орієнтованих розділів навчального курсу інформатики та деяких спеціалізованих предметів будівельної освіти. Тобто для деяких спеціальностей може застосовуватися паралельний спосіб підключення навчальних розділів курсу інформатики до вивчення спеціалізованих економічних предметів, що обумовлено логікою їх вивчення. Зміст цих розділів слід розподілити за курсами навчання таким чином, щоб вміння та навички роботи з інформацією, необхідною для успішного вивчення спеціалізованого предмету, формувалися завчасно. Так забезпечуються міжпредметні зв'язки курсу інформатики, що не порушують його логіку та логіку певних економічних предметів будівельного напрямку.

Теоретичне обґрунтування принципу комплексних взаємозв'язків підготовки майбутніх економістів будівельного профілю в будівельних вищих навчальних закладах до інформаційної діяльності, на наш погляд, є перспективною ідеєю, що характеризується науковою значущістю та педагогічною новизною. Важливо підкреслити, що реалізація комплексних взаємозв'язків у рамках підготовки економістів будівельної галузі до застосування засобів інформатизації будівельного комплексу у своїй професійній діяльності є важливою умовою формування їх професійної компетентності в сучасних умовах постіндустріального суспільства та фактором розвитку їх інформаційної культури.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ОПЕРАЦІЙ НА РАХУНКАХ В БАНКАХ

*Стемковська І. В., ст. викладач, Александрова М. І., магістр ВП НУБіП
України «Бережанський агротехнічний інститут», м. Бережани*

У зв'язку з постійними змінами зовнішніх та внутрішніх чинників, що впливають на результати господарської діяльності, посиленням зацікавленості в раціональності та доцільності розпорядження підприємством наявними ресурсами зростає необхідність проведення своєчасного і якісного контролю господарської діяльності.

Внутрішньогосподарський контроль є видом економічного контролю власника, являє собою систематичне спостереження та перевірку ефективності використання активів та зобов'язань підприємства, виробництва при найменших витратах, повне збереження майна, профілактика безгосподарності та розкрадання, законність та доцільність господарських операцій та процесів, що здійснюються керівництвом підприємства або уповноваженим ним

посадовою особою (органом) з метою формування інформаційних засад прийняття управлінських рішень або їх коригування для досягнення поставлених цілей найбільш ефективним способом [3].

Окремі науковці внутрішньогосподарський контроль називають внутрішнім контролем. Проте, у будь-якому випадку слід мати на увазі, що внутрішній контроль може розглядатися не лише щодо окремого підприємства, але і як внутрішній відомчий контроль.

Внутрішньогосподарський контроль охоплює всю господарську сферу підприємства, всі фази відтворення – постачання, виробництво, збут готової продукції та всі види діяльності колективу підприємства, пов'язані з відтворювальним процесом.

Основну роль у системі фінансово-господарського контролю відіграє контроль грошового обігу та ефективності використання коштів. Внутрішньогосподарський контроль операцій на рахунках в банках – це сукупність методик і процедур, організованих керівництвом підприємства, з метою досягнення законності, економічної доцільності та достовірності банківських документів.

Метою внутрішньогосподарського контролю операцій на рахунках в банках є забезпечення збереження грошових коштів, повноти оприбуткування, раціонального та економного використання, дотримання встановленого порядку безготівкових розрахунків [2, с. 26].

Об'єктами контролю є операції з відкриття рахунків в банках та переказу грошових коштів із рахунків підприємства на рахунки його контрагентів в установах банків.

Завдання внутрішньогосподарського контролю грошових коштів на рахунках в банках наведено на рис. 1.

Послідовність проведення перевірки здебільшого залежить від поставлених завдань. Однак перевіряючому доцільно скласти схему перевірки, яка має передбачати такі складові:

- ✓ перевірка правильності складання виписок банку;
- ✓ вивчення відповідності надходження сум грошових коштів на рахунки банку даним первинних документів і облікових записів;
- ✓ вивчення корінців чеків для підтвердження повноти отримання грошових коштів у касу;
- ✓ перевірка відповідності отриманих з рахунків банку коштів коштам, оприбуткованим по касі;
- ✓ вивчення напрямів використання грошових коштів з позиції їх доцільності і законності;
- ✓ встановлення правильності заповнення регістрів синтетичного обліку;
- ✓ визначення правильності складання бухгалтерських записів з відображення руху грошових коштів;
- ✓ перевірка правильності записів у формах фінансової звітності підприємства [1].

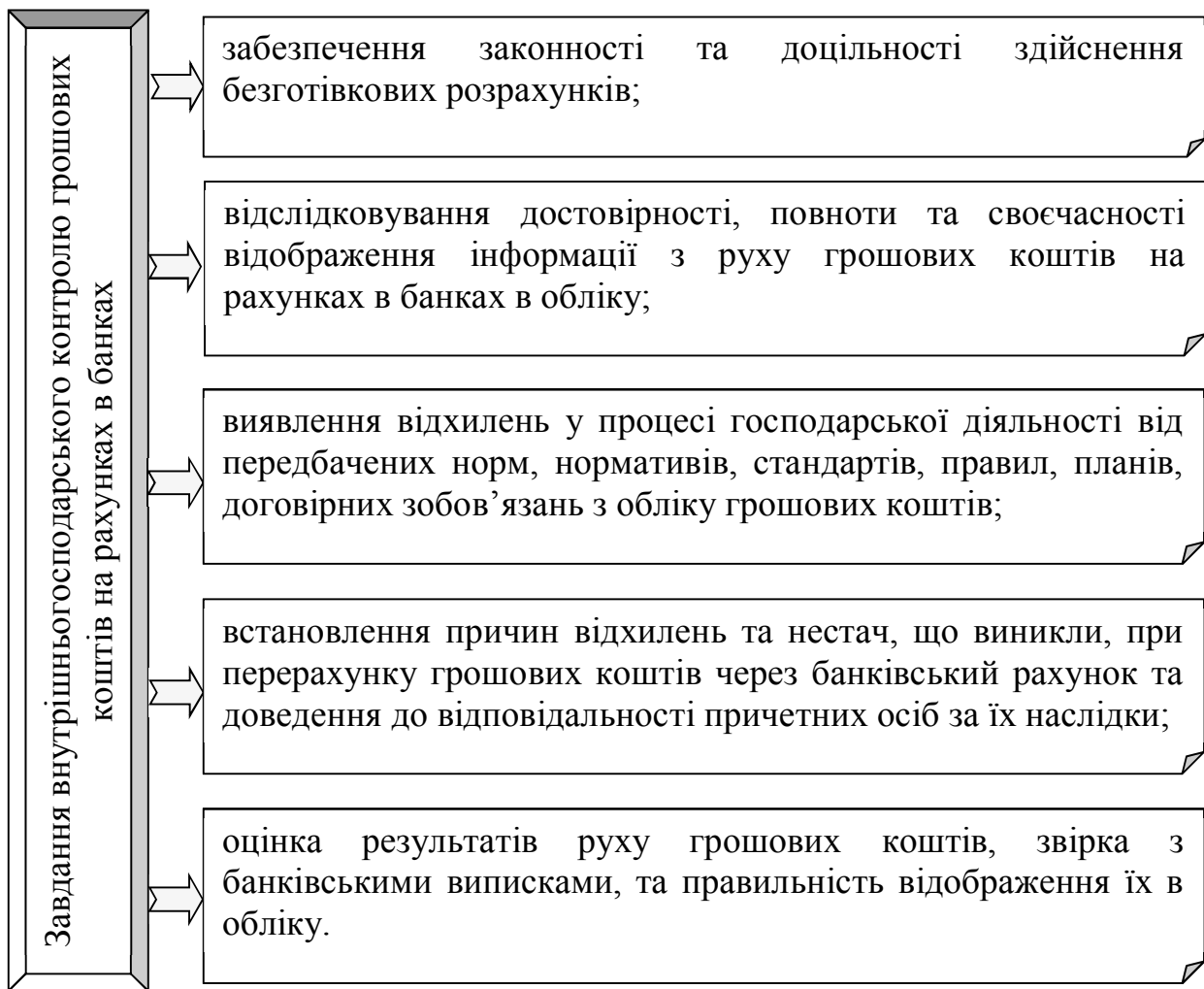

Рис. 1 – Завдання внутрішньогосподарського контролю грошових коштів на рахунках в банках

Внутрішньому контролеру доцільно застосовувати такі методичні прийоми:

- нормативна перевірка щодо відповідності правилам оформлення банківських документів;
- зустрічна перевірка в банках, коли є підозра на недостовірність, а також під час виявлення відсутності окремих виписок банків чи відповідних первинних документів до них;
- арифметична перевірка щодо правильності установа залишків, загальних оборотів по кожній виписці банку.

Джерелами інформації для внутрішньогосподарського контролю банківських операцій є:

- ✓ виписки банків із відповідних рахунків, що є підставою для здійснення прибутково-видаткових операцій (копії платіжних доручень, меморіальних ордерів, корінці грошових і розрахункових чеків тощо);
- ✓ облікові регістри за рахунком 311 «Поточний рахунок у національній валюті»;

- ✓ інші облікові реєстри, в яких відображаються операції, пов'язані з використанням грошових коштів на рахунках банку;
- ✓ баланс, звіт про рух грошових коштів та інші форми фінансової звітності [3].

Внутрішньогосподарський контроль як складовий компонент управління підприємством виступає засобом зв'язку між об'єктом і системою управління, надаючи інформацію щодо фактичного стану керованого об'єкта, фактичного виконання прийнятого рішення.

Проведені дослідження дозволяють стверджувати, що в умовах сьогодення здійснення внутрішньогосподарського контролю взагалі та грошових коштів на рахунках в банках зокрема є дуже важливим. Проте керівництво підприємств дуже часто недооцінює роль внутрішнього контролю і тому нехтує ним.

На нашу думку, одним із шляхів удосконалення та підвищення результативності внутрішньогосподарського контролю грошових коштів на рахунках в банках є модернізація планування контрольного процесу: використання сіткового планування, яке добре зарекомендувало себе у сфері економіки та може успішно застосовуватися і в контрольній діяльності. Суттю сіткового планування є умовне, схематичне відображення за допомогою геометричних фігур запланованих дій. Фігури з'єднуються стрілками, що позначають зв'язок попередніх з логічно обгрунтованими подальшими діями.

Зауважимо, що для забезпечення ефективності контролю грошових коштів на рахунках в банках доцільно враховувати наукову організацію праці. Основним елементом у контрольній діяльності є оптимізація процесів використання праці працівників відділу внутрішнього контролю, матеріальних засобів та інформаційних ресурсів. Необхідно періодично перерозподіляти обов'язки між працівниками, які мають необхідну кваліфікацію, для зменшення ризику виникнення порушень.

Отже, удосконалення внутрішньогосподарського контролю грошових коштів на рахунках в банках може бути забезпечено за рахунок:

- оперативного застосування методів контролю грошових коштів на рахунках в банках;
- забезпечення не тільки зворотного, а й прямого зв'язку між структурними підрозділами, керованою і керівною системами;
- покращення якості законодавчого процесу, мета якого – розвиток методологічної бази, механізму формування та функціонування системи господарського контролю.

Отже, при ефективній взаємодії всіх елементів організації внутрішнього контролю він досягне своєї головної мети – забезпечення достовірності даних у процесі бухгалтерського обліку грошових коштів на рахунках в банках, повноту і своєчасність відображення господарських операцій в облікових реєстрах та правильність ведення обліку відповідно до прийнятої облікової політики.

Систему контролю грошових коштів на рахунках в банках можна покращити за допомогою фінансового контролінгу, який являє собою

контролюючу систему, що забезпечує концентрацію контрольних дій на найбільше пріоритетних напрямках фінансової діяльності підприємства, своєчасне виявлення відхилень фактичних її результатів від передбачених і прийняття оперативних управлінських рішень, що забезпечують її нормалізацію. Таким чином, пропонується удосконалити методику контролю грошових коштів на рахунках в банках шляхом запровадження системи внутрішнього контролю.

Щоб успішно виконувати свою роль у системі господарського управління, контроль повинен бути безперервним, об'єктивним, економічним, дієвим та науковим. Чітка організація внутрішньогосподарського контролю забезпечить оперативне виконання поставлених завдань, а саме: формування та надання керівнику інформації про грошові кошти на рахунках в банках; прийняття своєчасних та ефективних управлінських рішень; визначення можливості отримання у майбутньому економічних вигод. Такий підхід дозволяє побудувати раціональну систему внутрішнього контролю грошових коштів на рахунках в банках.

Дотримання усіх вищезазначених рекомендацій дозволить підприємству раціонально побудувати систему внутрішнього контролю, та допоможе тримати під контролем грошові кошти на рахунках в банках, наявність та ефективність їх використання.

Основним завданням підприємства є підвищення ефективності його функціонування за рахунок раціонального управління грошовими коштами на рахунках в банках, яке дозволить забезпечити фінансову рівновагу, прискорити обіг капіталу, мінімізувати вплив існуючих і потенційних ризиків, отримати прибуток.

Управління грошовими коштами на рахунках в банках підприємства є важливою складовою частиною загальної системи управління його фінансовою діяльністю. Воно дозволяє вирішувати різноманітні задачі фінансового менеджменту і підпорядковане його головній меті.

Ефективність управління грошовими коштами на рахунках в банках визначається синхронізацією надходжень і виплат, а також підтримкою постійної платоспроможності підприємства.

Реалізація вищенаведених дій дасть змогу удосконалити організацію та методику внутрішньогосподарського контролю грошових коштів на рахунках в банках, підвищити їх інформативність та прогнозувати їх наявність на підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко Н. М., Таран В. В. Організація обліку і контролю грошових коштів. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 17. С. 229-234.
2. Меліхова Т. О., Верьовкіна А. С. Удосконалення методики перевірки грошових коштів у національній валюті. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 1. С. 24-29.
3. Шпанковська Н. Г., Білова О. С. Внутрішньогосподарський контроль: навч. посібник. Дніпропетровськ : Знання. 2016. 154 с.

ПИТАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ